

صورتحلّسه کمیسیون مالیات، کار و تامین اجتماعی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۱ برگ
تاریخ برگزاری: ۱۴۰۱/۰۹/۱۰
شماره جلسه: ۷

رئیس جلسه: جناب آقای اثنی عشری دبیر جلسه: جناب آقای فخرموحیدی ساعت شروع: ۸:۰۰ ساعت خاتمه: ۱۱:۰۰

دستور کار جلسه: (سازمان تامین اجتماعی)

۱) ارائه گزارش پروژه تحقیقاتی: تجارب جهانی در زمینه کار های سخت و زیان آور و مقایسه تطبیقی آن با ایران

نشست کمیسیون مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۰ ساعت ۸:۰۰ باحضور جناب آقای دکتر ریاضی (مشاور و محقق طرح)، اعضای محترم کمیسیون مالیات، کار و تامین اجتماعی و میهمانان مدعو (اعم از هیئت رئیسه محترم کمیسیون های صنعت - گردشگری - کشاورزی - حمل و نقل - فنی و مهندسی - معدن و صنایع معدنی و مدیران محترم کل اداره کار و سازمان تامین اجتماعی خراسان رضوی) در محل ساختمان شماره ۲ برگزار شد.

جلسه پس از خوشامد گویی ریاست کمیسیون و خیر مقدم به حاضرین آغاز شد.

* جناب آقای دکتر اثنی عشری: ریاست کمیسیون مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق مشهد:

۱- به منظور برخورداری از قوانین و مقررات صحیح در حوز مشاغل سخت و زیان آور، ابتدا بایستی تجارب جهانی در این موضوع را بررسی کرد. باید دانست که در دنیا نسبت به این مشاغل چگونه عمل می کنند.

۲- مقایسه اجرای قانون بازنشستگی مشاغل سخت و زیان آور در ایران و سایر کشورهای دنیا به سیاست گذاران در تصمیم گیری و بازبینی قوانین کمک می کند.

۳- پروژه تحقیقاتی مزبور نشان می دهد وضعیت کشور ما در مقایسه با دیگر کشورهای جهان در موضوع مشاغل سخت زیان آور نامطلوب است.

۴- استان خراسان رضوی در مقایسه با دیگر استان های کشور، افراد مشمول بیشتری در این حوزه را دربر گرفته است که متقابلا ضعف بزرگی در مدیریت این امر در کشور وجود دارد.

۵- اصلاح قوانین در خصوص بازنشستگی و تامین اجتماعی موضوع حساسی در همه نقاط دنیاست. علاوه بر اصلاح آن، باید در زمینه اجرای آن نیز مراقبت بیشتری صورت گیرد. این امر باید با ملاحظه تمامی جوانب انجام گیرد تا در کشور موجب تنش نشود. بهترین راه حل، آگاهی رسانی به ذی نفعان طرح است.

۶- هم اکنون صندوق های بازنشستگی در کشورمان دچار مشکل شده اند و ادامه روند کنونی سبب تشدید مشکلات خواهد شد، بنابراین ضروری است در بهبود این وضعیت، گام های موثری برداشته شود؛ علاوه بر این، ادامه این وضع باعث می شود بخش صنعت، نیروهای ماهر و باتجربه به سرعت از سازمان خارج شوند. از سویی، با خروج نیروهای ماهر، صنایع در زمان تربیت نیروی ماهر جوان با مشکلات متعددی روبه رو خواهند شد. اغلب کشورها این موضوعات را حل کرده اند و کشور ما نیز باید به این سمت حرکت کند؛ زیرا که بازنشسته، شخصی از کار افتاده است که شرایط کار را ندارد. در ایران ساعت کاری مشاغل سخت و سابقه کاری و سن بازنشستگی کاهش می یابد. این امر، بار مالی زیادی به صندوق ها تحمیل کرده است. از طرفی، دولت ها هر زمان که می خواهند کمکی به مردم کنند، از دارایی و نقدینگی صندوق ها هزینه نمایند.

* جناب آقای دکتر ریاضی: مشاور و محقق اجرایی طرح پایش تجارب جهانی در زمینه کارهای سخت و زیان آور و استاد دانشگاه اصفهان:

در ارائه نتایج «پروژه تحقیقاتی تجارب جهانی در زمینه مشاغل سخت و زیان آور و مقایسه تطبیقی آن با ایران»، اهم موارد بشرح ذیل مطرح گردید:
۱) بیشتر اطلاعات آماری استفاده شده در این تحقیق، براساس اسناد منتشر شده سازمان تامین اجتماعی در سال ۹۹ به دست آمده است:

(۱-۱) بازنشستگی پیش از موعد در مشاغل سخت و زیان آور یکی از چالش های کشور است، بار مالی بازنشستگی های پیش از موعد در مشاغل سخت بسیار زیاد است؛ چرا که به طور متوسط حدود هشت سال سابقه ارفاقی در بازنشستگی پیش از موعد منظور می شود. بیشترین سهم بازنشستگان سخت و زیان آور به ترتیب مربوط به استان های خوزستان، اصفهان و خراسان رضوی است. در واقع، حدود ۲۵ درصد از بازنشستگان سخت و زیان آور کشور در این سه استان هستند.

(۲-۱) حدود ۲۲ درصد از بازنشستگان سازمان تامین اجتماعی را بازنشستگان سخت و زیان آور تشکیل می دهند، حمایت هایی از قبیل ۱/۵ برابر شدن سابقه حق بیمه، حذف شرط سابقه های بازنشستگی برای بیمه شدگان دارای ۲۰ سال متوالی و ۲۵ سال متناوب سابقه در کارهای سخت و زیان آور و تسری این حمایت ها برای از کارافتادگان فعال در مشاغل سخت و زیان آور منجر به تامین بیشترین بار مالی برای سازمان خواهد شد و کارفرمایان فقط ۴ درصد هزینه را تامین می کنند.

(۳-۱) در سایر کشور های جهان، خدمه پرواز، هنرمندان نمایشی مانند بالرین ها، نوازندگان سازهای بادی، گاوچرانان، کارگران معدن و... شامل مشاغل سخت می شوند. مشاغلی با کیفیت پایین شرایط کاری مانند شب کاری، کارکنان فعال در خطوط مونتاژ و تولید، مشاغل یدی و... کارکنانی که اغلب با ریسک های بزرگ نظیر حوادث صنعتی، تعطیلی کار، از کارافتادگی ناشی از کار، جابه جایی ناشی از سختی کار و... مواجه هستند شامل مشاغل سخت خواهند شد. مشاغلی که انجام وظیفه در آنها با استرس همراه است، شامل معلمان و روزنامه نگاران و مشاغل مشابه آن نیز مشاغل سخت و زیان آور هستند.

(۲) تعیین سخت و زیان آور بودن مشاغل چندین روش دارد.

(۱-۲) در بسته حمایتی قانون بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور : انجام معاینات دوره ای کارکنان مشمول، بهبود حفاظت فنی و بهداشت محیط کار کارگاه های مشمول و... دیده شده است. متأسفانه این قانون تبدیل به ابزاری برای بازنشستگی پیش از موعد افراد، کاهش نیروی مولد و ماهر، اشتغال پنهان و مجدد بازنشستگان و بازنشستگی نیروهای مازاد برخی از شرکت ها به جای تعدیل نیرو و... شده است.

(۲-۲) در برخی از کشورها سن و سابقه ملاک نبوده است. همچنین در کشورهای مورد بررسی در این تحقیق، فقدان قوانین مشخص در خصوص کارکنان شاغل در مشاغل سخت و زیان آور و حمایت از مشاغل مذکور از طریق مقررات عمومی نظیر بازنشستگی پیری، از کارافتادگی، مزایای بیمه بیکاری و... دیده می شود. در قاره آسیا، طرح های بازنشستگی خاص یا اعطای امتیازهای ویژه در طرح های عمومی بازنشستگی مد نظر قرار گرفته است. بطور کلی در دنیا فقط ۵۰ کشور موضوع کارهای سخت و زیان آور مطرح است که در تجارب کشورهای بلژیک، فرانسه، مجارستان، فنلاند، نیوزیلند، نروژ، پرتغال، لهستان، اسلواکی، اسپانیا و ترکیه در زمینه مشاغل سخت و زیان آور، مشاغل سخت و زیان آور براساس معیارها و موقعیت های مختلفی از جمله شرایط فیزیکی، و در شرایط نادرتر روانی، دسته بندی می شود.

مواجهه با ریسک های مرتبط با کار، جبران امید به زندگی کمتر، عدم انجام برخی کارها در زمان پیری، دلایل فرهنگی، دلایل سیاسی و... و حتی شاخص میزان مصرف انرژی در انجام کاره از دلایل تشخیص سخت و زیان آور بودن کارها در تجارب جهانی بوده است

(۳-۲) یکی از بهترین معیارها و راهنماها برای تشخیص سخت و زیان آور بودن مشاغل، بیماری ها و آسیب های شغلی ناشی از فعالیت های کاری است. به نحوی که شاید بتوان در مشاغلی که بیماری های شغلی در آنها به وجود می آید را جزو مشاغل سخت و زیان آور محسوب کرد. فهرست بیماری های شغلی در سال ۱۹۶۴ در توافق نامه شماره ۱۲۱ سازمان بین المللی کار تحت عنوان توافق نامه مزایای ناشی از کار عنوان شده است. البته و در مقابل گروهی اعتقاد دارند که هیچ گونه مطالعه علمی یا شواهد تجربی در خصوص پایین تر بودن شاخص امید به زندگی کارکنان مشاغل سخت و زیان آور نسبت به سایر مشاغل وجود ندارد.

(۳) روش های حمایت از مشاغل سخت و زیان آور در دنیا

(۱-۳) استراتژی های بهبود ایمنی و سلامت کار، برنامه های پیشگیری و توان بخشی بیمه بیکاری، سیاست های بازار کار خلاقانه، شرایط سختگیرانه بازنشستگی زودهنگام، دسترسی به برخی مزایای اجتماعی مانند از کارافتادگی، بیماری، کاهش ساعت کاری و...

- ۲-۳) اعطای سوبسید یا طرح‌های تشویقی توسط دولت برای کارفرمایانی که مسائل ایمنی در مشاغل سخت و زیان‌آور را رعایت می‌کنند، از قبیل ایمن‌سازی محیط کار و رفع صفت سخت و زیان‌آور بودن مشاغل برای جلوگیری از خروج زود هنگام کارکنان و ماندگاری بیشتر آن‌ها در بازار کار که متعاقب آن، کاهش بار مالی طرح‌های بازنشستگی زود هنگام را دنبال دارد.
- ۳-۳) ایجاد صندوق‌های بیمه‌ای جداگانه برای حمایت از کارکنان شاغل با هدف حمایت اجتماعی برای شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور و ارائه خدمات مختلف بیمه‌ای بازنشستگی، از کارافتادگی، بیماری، بیکاری و...
- ۴) اصلاحات در سیاست‌های حمایتی از کارکنان شاغل در مشاغل سخت و زیان‌آور
- ۱-۴) موردی کردن ارزیابی‌های شرایط کاری و توانایی کاری برای مزایای مستمری از کارافتادگی، بیماری و بیکاری
- ۲-۴) بازنگری در قوانین و مقررات جهت افزایش کارایی و...
- ۵) در طول اجرای برنامه هفتم توسعه، پیشنهادهای برای تغییر شرایط بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان‌آور در خصوص مشمولان قانون کار و تامین اجتماعی ارائه شده است. در این برنامه، میزان سنوات ارفاقی در آن دسته از مشاغل سخت که با انجام تمهیداتی، امکان حذف صفت سخت و زیان‌آور در آنها وجود دارد، به ازای هر سال انتقال و پرداخت حق بیمه از یک تا سه ماه و تا سقف ۵ سال خواهد بود. همچنین، در خصوص آن دسته از مشاغل که عملاً امکان حذف صفت سخت و زیان‌آور در آنها وجود ندارد، به ازای هر سال اشتغال و پرداخت حق بیمه از سه تا شش ماه و حداکثر تا ۱۰ سال خواهد بود. زریاکه با ادامه این روند در مشاغل سخت و زیان‌آور و در شرایط فعلی، جز بار مالی برای تامین اجتماعی و کشور هیچ دستاوردی نخواهد داشت. همچنین از مشکلات کارفرمایان نمی‌کاهد. باتوجه به تجارب جهانی لازم است، اصلاحات لازم در قوانین و مقررات صورت گیرد و خدمات به مشمولان واقعی ارائه و از سوء استفاده جلوگیری شود.

* حسن خرد نیا: معاون تعهدات بیمه‌ای اداره کل تامین اجتماعی خراسان رضوی:

ما به دنبال حذف عنوان سخت و زیان‌آور نیستیم، بلکه به دنبال اصلاح روند آن هستیم؛ برخی افراد شاغل در مشاغل سخت و زیان‌آور برای بازنشستگی پیش از موعد، اضافه کار بیشتری انجام می‌دهند تا مستمری آنان کامل شود؛ اما با ادامه این روند از سازمان تامین اجتماعی اثری باقی نخواهد ماند. تعداد بازنشستگان در خراسان رضوی بسیار زیاد است و تنها در همین استان، یک هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان مستمری پرداخت می‌شود.

جلسه با ختم صلوات پایان یافت.

در این جلسه مقرر گردید:

- ۱- پروژه تحقیقاتی مزبور پس از ویرایش نهایی در اختیار اتاق قرار گیرد.

حاضرین جلسه:

آقایان: انژی عشری - فخرموحیدی - محسنی - محمد دبیری - عبدالکریم رحیم زاده - سعید شامل - حسن ادینه نیا - تقی پاکدل - علی افشاری - شهرام جعفری - سیدمحمدعلی موسوی فرد - حمیدرضا شیبانی زاده - حسین کریمخان - مجید بابایی و مدعوبین: علی اوحدی - مجید جمشیدی - محسن شرکا - احمدرضا صفار طبسی - حسن خردنیا - محمد احمدآبادی - محسن ریاضی

غائبین جلسه:

محمد قبول - مهدی شهرستانکی - جلیل پاکدل - هادی سابقی - محمد کارخانه چین - محمدرضا حسینا - سعید ولی زاده - سمیه پرهیزگار - محسن امامی
ضمناً مدیران کل محترم اداره کار و سازمان تامین اجتماعی علیرغم دعوت تلفنی و کتبی انجام شده حضور نیافتند/.